

DISCOVERING
EUROPEAN
NEIGHBOURS IN
THE 3RD
AGE

Upoznajmo evropske susede u trećem dobu!

Tomislav Krsmanović

Tomislav Krsmanović je star 83 godine. U penziji je ali se i dalje aktivno bavi zaštitom ljudskih prava. Dugogodišnji je predsednik Pokreta za zaštitu ljudskih prava. Veoma je komunikativan.

Razgovor je u početku bio nevezan za sam upitnik i projekat DENTA. Obzirom da se Tomislav Krsmanović bavi i pisanjem, razgovarali smo o njegovim najnovijim pričama koje govore o detinjstvu i običajima koji su vladali u kraju u kome je odrastao. Glavni junak jedne od tih priča je njegov deda, tako da sam nastojala da ga, kroz priču o tim zapisima, opustim i uvedem u pitanja iz upitnika.

Tomislav Krsmanović rođen je u Kraljevini Jugoslaviji. Kada govori o svojoj porodici ističe da su bili veliki radnici, složna porodica, imućni i za to vreme školovani. Roditelji njegove majke potiču iz sveštenečkih porodica a roditelji njegovog oca su bili zemljoradnici. Posebno naglašava da je njegov otac završio srednju poljoprivrednu školu u Valjevu. Kada govori o svojim roditeljima naglašava slogu u kojoj su živeli i dobro vaspitanje koje su im pružili. Obzirom da se porodica posle drugog rata našla u teškoj materijalnoj situaciji i da se često selila pokušala sam da saznam uzroke ali je informant izbegavao odgovor.

Govoreći o položaju starih osoba u vreme njegovog detinjstva i mladosti odmah je napravio paralelu i ukazao na to da on svoje godine potpuno drugačije živi i doživljava u odnosu

na svoje roditelje. Drugačije poima starost i drugačije se ponaša. Zdrav život smatra suštinom dugovečnosti.

Tomislav je u više navrata govorio o slozi i harmoniji u svojoj porodici i o podršci koju su pružali jedni drugima, ali je uvek bio veoma koncizan i primeri su se svodili na njegov odnos sa svojim sinom gde on sa ponosom ističe da je on taj koji pomaže ne samo sina već i druge koji mu se obrate, a sve to od svoje skromne penzije.

Za razliku od njegovog oca, Tomislav Krsmanović ne smatra da je penzija kraj života. Naprotiv. Veoma je aktivan. Šeta. Piše. Putuje. Pomaže drugima. To mu čuva vedar duh i optimizam.

Pomalo prenaplašava svoj stil života, kao i upotrebu savremenih tehnologija. Očito je da koristi različite medije ali je neprecizan u terminologiji. Ono što je meni bilo posebno interesantno a što on ne pominje u razgovoru je da poseduje sopstvenu veb stranicu i odrednicu na Vikipediji.

Tomislav Krsmanović je u razgovoru sve vreme fokusiran na duhovnost. Veoma malo govori o materijalnoj situaciji kako svojih predaka tako i svojoj. Životne okolnosti u kojima se našao ne smatra teretom već izazovom. Nije ogorčen na mlade. Život smatra uzbudljivim.

Od prvog kontakta komunikacija sa ovim informantom je bila izrazito pozitivna. Naš zajednički prijatelj nam je dosta pomogao u realizaciji samog intervjua. Tomislav Krsmanović je dobio pitanja nekoliko dana pre obavljanja razgovora da bi se pripremio. Potrudila sam se da se ceo proces obavi u prijatnoj atmosferi i sa što manje iskoraka iz svakodnevne rutine informanta. Ipak, razgovor je bio veoma naporan. Nadam se da zabeleženi odgovori bar delimično daju sliku na postavljena pitanja. Informant me nije svesno obmanjivao ali je neka pitanja jednostavno prećutkivao i zaobilazio tako da i pored više puta ponovljenih pitanja nisam mogla da steknem jasnu sliku o nekim događajima iz njegovog života. Najjači utisak je ipak ta sačuvana radost življenja.

Iz Vikipedije, slobodne enciklopedije

Tomislav Krsmanović (20. jul 1936) je srpski aktivist, disident, pisac, i predsednik Pokreta za zaštitu ljudskih prava sa sedištem u Beogradu.

Završio je Ekonomski fakultet u Beogradu 1963. godine, a post-diplomske studije pri Katoličkom institutu za visoke komercijalne studije (1969) u Briselu, Belgija. Doktorat nije odbranio u SFR Jugoslaviji zbog političkih progona Započeo je rad na doktorskoj tezi u Brislu 1970. godine, ali doktorat nije uspeo da odbrani zbog progona koji su nastali kada se vratio u zemlju. Iz tih razloga je živio u Belgiji od 1965. do 1971. Tokom boravka u Belgiji je radio u Socijalističkoj partiji Belgije.